

Handläggare
Solveig Nilsson
Telefon: 08-508 04 052

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2017-08-31

Översiktsplan för Stockholms stad – Utställningsförslag

Remiss från stadsbyggnadsnämnden, dnr 2015–10143.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från stadsbyggnadsnämnden.
2. Stadsdelsnämnden justerar beslutet omedelbart.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Marie Janemar
stabschef

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 15 juni 2017 att ställa ut förslaget till ny översiktsplan för Stockholms stad. Syftet med utställningen är att, i enlighet med 3 kap. plan- och bygglagen, få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan.

Förvaltningen är positiv till genomförda revideringar som har fördjupat tidigare förslag. Remissförslaget lyfter tydligt fram de utmaningar som kravet på en hållbar stadsutveckling innebär. Förvaltningen är positiv till föreslagna mål för stadsbyggandet och anser att utbyggnadsstrategins fyra delar är relevanta för uppfyllelse av stadsbyggnadsmålen. Förvaltningen delar i huvudsak stadsbyggnadskontorets förslag till utvecklingsmöjligheter för Hässelby-Vällingby stadsdelsområde. Förvaltningen vill dock påpeka att mindre kompletteringsprojekt eller förtätning av befintlig bebyggelse, innebär en risk att viktiga befintliga kvalitéer byggs bort, samtidigt som få nya kvalitéer tillförs. Det är viktigt att bygga livsmiljöer, inte bara bostäder. Vid planering och utformning av stadsdelsområdets park- och naturområden, bostadsbyggande och centrumutveckling, finns en unik möjlighet att överbrygga barriärer och samtidigt skapa utrymme för spontana möten mellan människor med olika bakgrund, ett sätt att motverka segregation och utanförskap.

Bakgrund

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 15 juni 2017 att ställa ut förslaget till ny översiktsplan för Stockholms stad. Syftet med utställningen är att, i enlighet med 3 kap. plan- och bygglagen, få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Utställningen genomförs 30 juni till 3 september 2017. Förslaget kommer sedan att bearbetas och behandling och antagande i kommunfullmäktige planeras till början av första kvartalet 2018. Ärendet har tidigare varit på samråd och behandlades vid stadsdelsnämndens sammanträde 2017-02-02.

Ärendet

Med anledning av de synpunkter som framfördes under samrådet har stadsbyggnadskontoret framförlämnat studerat följande frågor vidare:

- Slutsatser från sociala hållbarhetskommisionen.
- Bostadsförsörjning.
- Kulturmiljö-, arkitektur- och gestaltungsfrågor.
- Klimat- och vattenperspektiv.
- Allmänna intressen.
- Lokala utvecklingsmöjligheter.
- Karta över stadsutvecklingsmöjligheter.

Stadsbyggnadskontoret har även utvecklat planförslaget så att det blivit tydligare och ger mer vägledning. Bland annat har äldre-, barn-, jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv inarbetats på ett tydligare sätt. Beskrivningen av globala och nationella mål samt den regionala utvecklingen har också utvecklats. Vidare har planförslaget uppdaterats med utgångspunkt från nytillkomna styrdokument för staden, som "Grönare Stockholm" och "Fossilbränslefritt Stockholm 2040".

Planförslaget har uppdaterats mot bakgrund av nya planeringsföresättningar som tillkommit under arbetets gång, exempelvis överenskommelsen inom Sverigeförhandlingen. Gång, cykel samt kollektivtrafik på land och vatten lyfts fram liksom att antalet förflyttningar med bil behöver minska. I enlighet med uppdrag i stadens budget om utveckling av Hagsätra-Rågsved har området lagts till som ett fjärde fokusområde i utbyggnadsstrategin. Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm lyfter fram översiktsplanens betydelse för en mer sammanhållen stad. Ett särskilt dokument med riktlinjer för bostadsförsörjningen har tagits fram och behandlas i en egen pågående process.

Det allmänna intresset ”Stadens karaktär och gestaltning” har delats i två nya teman, ”Kulturmiljö i en växande stad” samt ”Arkitektur och gestaltning”. Avsnittet om de lokala utvecklingsmöjligheterna har fördjupats och har fått nya lokala stadsutvecklingskartor. Hur riksintressena beaktas i planen har som helhet setts över.

Nedan återges en sammanfattning från utställningsförslaget till ”Översiktsplan för Stockholm” inklusive föreslagna mål och utbyggnadsstrategier samt beskrivning av allmänna intressen och lokala utvecklingsmöjligheter. Förvaltningen har valt att endast återge beskrivna utvecklingsmöjligheter för Hässelby-Vällingby stadsdelsområde.

En översiktsplan ska, enligt bestämmelserna i plan- och bygglagen, ge vägledning och stöd i beslut om användningen av mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Översiktsplanen omsätts i detaljplaner och lov för mark och vatten vilka är juridiskt bindande. Översiktsplanen utgår från den inriktning som Stockholms stad beskriver i Vision 2040 – ett Stockholm för alla. Utöver översiktsplanen finns ett flertal olika policyer, strategier och program som är konkretiseringar av stadens övergripande vision och mål. Översiktsplanen behöver också formuleras utifrån planer och strategier på regional och nationell nivå.

Mål för stadsbyggandet

I avsnittet beskrivs de fyra föreslagna stadsbyggnadsmålen för stadsbyggandet. Målen beskriver vilken stadsmiljö och stadsstruktur som eftersträvas. Målen har en tydlig koppling till stadens vision och hållbarhetsmål och ska fungera som stöd i all planering och stadsbyggande.

En växande stad

Stockholm ska vara en växande stad som genom sin attraktivitet lockar människor, företag och besökare från hela världen. En hög takt i stadsbyggandet ska säkerställa bostäder och samhällsfunktioner för alla. God tillgänglighet ska ge människor och företag goda förutsättningar att utvecklas.

En sammanhängande stad

Stockholm ska vara en sammanhängande stad, där det är naturligt att röra sig mellan olika stadsdelar och besöka nya platser. Människor med olika bakgrund ska kunna mötas i vardagen och stadens många stadsmiljöer med sina olika kvaliteter ska vara tillgängliga för alla invånare.

God offentlig miljö

Stockholm ska ha en mångfald av identitetsstarka stadsdelar med levande centrum. Stadens alla delar ska erbjuda en bra livsmiljö med

god tillgång till stadskvaliteter och välgestaltade och trygga offentliga miljöer som inbjuder till delaktighet och lokalt engagemang.

En klimatsmart och tålig stad

Stockholm ska vara en klimatsmart stad, där effektiv markanvändning och transporteffektiv stadsstruktur bidrar till ökad tillgänglighet, minskad klimatpåverkan och begränsad resursförbrukning. Stadsstrukturen och de tekniska systemen ska vara välfungerande och tåliga så att staden kan möta klimatförändringar och andra påfrestningar.

Utbyggnadsstrategi och genomförande

För att uppfylla stadsbyggnadsmålen och för att möta bostadsbehoven på kort och lång sikt behövs en tydlig utbyggnadsstrategi. Strategins fyra delar ska styra stadsutvecklingen mot stadens vision – ett Stockholm för alla. Genomförandedelen beskriver stadens verktyg för genomförande av översiktsplanens intentioner. Här beskrivs också den viktiga dialogen med medborgarna.

Använd den centrala stadens attraktionskraft

Den centrala stadens attraktionskraft ska användas som en resurs för hela Stockholm. Det innebär bland annat satsningar på att skapa täta stadsdelar i områden kring stadskärnan och låta staden växa successivt utåt.

Rikta satsningar till fokusområden och samband

För att få genomförandekraft i stadsbyggandet pekar staden i förslaget till översiktsplan ut fyra fokusområden: Kista-Järva, Skärholmen, Farsta samt Hagsätra-Rågsved.

Möjliggör värdeskapande kompletteringar

Hela Stockholm växer och stadens alla delar behöver utvecklas med värdeskapande kompletteringar för att bostadsmål och hållbarhetsmål ska kunna nås.

Tillvarata långsiktig stadsutvecklingspotential

Staden ska tillvarata den långsiktiga stadsutvecklingspotentialen för att säkerställa en hållbar utveckling. Mindre omfattande stadsbyggnadsinsatser kan ha stor betydelse för att höja attraktiviteten på kort sikt. Sådana projekt ska ses ur ett helhetsperspektiv, så att inte framtida mer omfattande stadsbyggnadsinsatser försvåras.

Allmänna intressen – planeringsinriktningar

Ett antal viktiga sakfrågor för stadens fortsatta utveckling beskrivs i kapitlet om allmänna intressen. I en växande storstad som Stockholm, där stadsbyggandet är komplext är avvägningar mellan olika intressen en stor utmaning. I kapitlet finns även förslag till planeringsinriktningar.

Bostadsförsörjning

- Säkerställ en god planeringsberedskap för att möjliggöra ett högt och kontinuerligt bostadsbyggande.
- Planeringen för bostäder till personer med särskilda behov ska säkerställas i enlighet med stadens riktlinjer för bostadsförsörjningen.
- Staden ska driva på utvecklingen mot ett mer effektivt byggande av bostäder med god kvalitet. Nya metoder prövas så att det byggs bostäder som fler har möjlighet att efterfråga.
- Staden ska verka för en mångfald av aktörer som stimulerar konkurrensen på byggmarknaden för att sänka produktionskostnaderna, skapa förutsättningar för rimliga boendekostnader och främja en variationsrik stadsmiljö.
- Staden ska verka för att tillgodose ett varierat utbud av bostäder, upplåtelseformer och hustyper i hela Stockholm.

En socialt sammanhållen stad

- All stadsutveckling ska vara socialt värdeskapande. Ett socialt hållbarhetsperspektiv ska integreras i stadsplanerings- och exploateringsprocessens olika skeden i syfte att tydliggöra hur planeringen skapar nya sociala värden.
- Stadsbyggandet ska bidra till likvärdig tillgång till grundläggande stadskvaliteter, som kollektivtrafik, samhällsservice, affärer, arbetsplatser, kultur och rekreation.
- Trygga och integrationsskapande mötesplatser och stråk ska prioriteras där barriäreffekter i den byggda miljön hindrar möten mellan människor och rörelser mellan stadsdelar, särskilt mellan områden som har invånare med olika bakgrund och förutsättningar.
- Stadsutveckling ska främja utvecklingen av välgestaltade och innehållsrika mötesplatser. Offentliga rum ska planeras så att de kan samutnyttjas och vara flexibla för olika användningar.
- Lokalt samordnad platsutveckling ska stärkas mellan stadens förvaltningar och bolag, näringsliv, civilsamhälle och akademi för att utveckla de sociala värdena i stadsmiljön. Människors möjligheter till delaktighet och medskapande vid stadsutveckling ska öka.
- Kunskapen om olika gruppers behov av trygghet, fysisk aktivitet, mötesplatser och kvalitativa utemiljöer ska vara en viktig utgångspunkt vid stadsutveckling och ligga till grund för fysiska åtgärder i stadsmiljön. Barns, ungas och äldres behov ska tillsammans med jämställdhetsperspektiv särskilt beaktas.

Näringsliv och kompetensförsörjning

- Näringslivets behov av lokaler, arbetskraft, kommunikationer och annan infrastruktur ska beaktas i all planering.

- Stockholmsregionens universitet och högskolor ska ges fysiska förutsättningar att utvecklas. Tillgång på gymnasieplatser som motsvarar invånarnas behov ska säkras, liksom tillräcklig tillgång på grundskolor och förskolor i varje stadsdel.
- Förutsättningar för en jämnare fördelning av arbetsplatser i staden ska beaktas genom att prioritera kontorsetableringar där det finns marknadsförutsättningar för det i söderort.
- Flexibilitet avseende fastigheters användningsområden, exempelvis möjligheter till lokaler i de nedre våningarna eller hotell, ska alltid eftersträvas i goda lägen i hela staden.
- Näringslivsspecifika avväganden ska göras vid utveckling av ytor nära eller i Stockholms verksamhetsområden. Utpökade verksamhetsområden ska säkras och ges förutsättningar för effektivisering.

Kulturmiljö i en växande stad

- Kunskap om stadens stadsbyggnadskaraktärer och stadslandskapet ska vara en utgångspunkt vid förändring, förnyelse och förtätning i stadens befintliga områden.
- Kulturmiljöns värden ska fortlöpande identifieras, säkerställas, tas omhand och utvecklas.
- Ny bebyggelse, ändringar och tillägg i befintliga miljöer ska utföras omsorgsfullt, med konsekventa karaktärsdrag och genomarbetade detaljer grundade på en gedigen analys.
- Bebyggelse som är kulturhistoriskt värdefull och har betydelse för stads- och landskapsbilden ska ses som en resurs i stadsutvecklingen.
- Stockholms stad som fastighetsägare har en betydelsefull roll i att vara förebild, exempelvis genom att utarbeta vårdprogram och anordna arkitekttävlingar, så väl som i utvalda projekt som i den vardagliga förvaltningen av stadens byggnader.

Arkitektur och gestaltning

- Varje byggprojekt ska bidra till att stärka upplevelsen av Stockholm som helhet och förbättra den gemensamma stadsmiljön för medborgare och besökare. Det ska bidra positivt till omgivande stadsdel och samspela med sin närmiljö.
- I allt stadsbyggande ska läget i staden beaktas med utgångspunkt från topografi, utblickar, kontakt med det gröna och vattenet.
- Offentliga rum ska planeras så att de blir attraktiva och inbjuder fler att stanna och delta i ett aktivt stadsliv. Stadens rum ska vara flexibla och robusta så att de fungerar under olika årstider, över dygnet och till vardags och evenemang.
- Byggnadens eller platsens arkitektoniska idé ska kunna beskrivas. Mötet mellan byggnad och stadsrum ska tas tillvara så att de berikar varandra.

Trafik och mobilitet

- Det är viktigt att värna det primära vägnätets framkomlighet, särskilt för kollektivtrafik och nyttotrafik vid omvandling av gator. Stockholms gator ska ha en attraktiv och funktionell utformning.
- Kollektivtrafiken ska samplaneras med stadsutvecklingen och ges hög prioritet där det finns stora resandeflöden. Hållplatser och bytespunkter ska placeras där goda förutsättningar för stadsliv finns.
- Staden ska möjliggöra och prioritera åtgärder som behövs för att 2013 års Stockholmsförhandling och överenskommelsen 2017 inom Sverigeförhandlingen kan genomföras.
- Gångvägar och cykelvägar ska ha hög kvalitet genom att vara trygga, säkra, framkomliga och lätta att hitta.
- Fungerande logistik för alla trafikslag ska säkras i strategiska lägen genom tillräckliga ytor, tillfartsvägar, farleder, uppställningsplatser samt om- och samlastningscentraler. Framtida hamnverksamhet och kajlägen för kollektivtrafik ska beaktas vid planering genom att såväl markområden som anslutande vattenområden reserveras för hamnverksamhetens behov.

Grön och vattennära stad

- Stockholms parkriktlinjer i Grönare Stockholm, är vägledande för att möta stockholmarnas behov av rekreation i en växande stad. Landskapets karaktärsdrag, Stockholms parktradition och stadens gröna kulturvärden ska tas tillvara. Stockholmsstråk och andra former av nya gröna miljöer, kvaliteter och funktioner utvecklas för att få god parktillgång, parkstandard och en sammanhållande funktion.
- En livskraftig grön infrastruktur och blåstruktur med rik biologisk mångfald ska upprätthållas och stärkas. Funktioner med regional betydelse för den biologiska mångfalden ska särskilt beaktas.
- Utvecklingen av urbana ekosystemtjänster ska integreras i stadsbyggandet. Möjligheter till mångfunktionella ytor ska tas tillvara.
- Stadens vattenrum, kanaler, sjöar och vattendrag värnas och tillgängliggörs. På lämpliga platser utvecklas förutsättningar för större aktivitet i och omkring vattnet.
- Stadens arbete ska präglas av ett effektivt utnyttjande av resurser och väl fungerande samspel mellan förvaltning och utveckling.

Kulturliv, idrott och rekreation

- Platser för kultur och evenemang ska planeras in när befintliga områden förnyas och nya stadsdelar byggs.

- Stadsdelarnas behov och förutsättningar för ett mångsidigt kulturliv ska preciseras med kulturunderlag som grund för planeringen. Dialogen med kulturaktörer och andra intressenter ska utvecklas.
- Tillgången till offentlig konst ska öka genom tillämpningen av den så kallade en-procentsregeln. Den offentliga konsten ska vårdas och underhållas.
- Idrottsrörelsens, skolans och allmänhetens behov av idrottsytor och funktioner ska vara utgångspunkten vid planeringen av olika typer av idrottsplatser och idrottslokaler.
- Ett rikt utbud av idrottsytor och idrottsanläggningar och möjligheter att utöva ett rörligt friluftsliv ska säkerställas i hela staden. Deras potential att också fungera som mötesplatser i staden ska tas tillvara.

Klimat, miljö, hälsa och säkerhet

- Ny bebyggelse bör placeras utanför områden som riskerar att påverkas av skadliga översvämningar till följd av höga vattennivåer. Alternativt ska markytan höjas, bebyggelse placeras och utformas så att viktiga samhällsfunktioner inte påverkas negativt eller skyddsåtgärder genomförs. Klimatanpassning av befintliga miljöer ska vara en viktig utgångspunkt vid stadsutveckling.
- Ny bebyggelse ska undvikas i lågpunkter och större rinnstråk som är av betydelse för att klimatsäkra staden. Ny bebyggelse ska höjdsättas och utformas för att klara 100-års regn och så att befintlig bebyggelse i lågpunkter inte utsätts för ökad risk.
- Vid stadsutveckling ska en robust och klimatanpassad dagvattenhantering byggas ut och naturliga avrinningsområden beaktas. Mångfunktionella ytor ska användas för att fördröja, utjämna och rena vattenflöden.
- Ny bebyggelse i anslutning till vägar, järnvägar och industrier där farligt gods hanteras ska utformas efter platsspecifika analyser och åtgärder.
- Stadsmiljöer ska utvecklas så att det inte uppstår olägenheter för människors hälsa med hänsyn till buller och luftföroreningar. Skydds- och reningsåtgärder ska i första hand inriktas på källan. Barns utomhusmiljö ska särskilt beaktas med hänsyn till luft och buller.
- I stadsutvecklingen ska stadens lokala åtgärdsprogram beaktas och bidra till att nå god status i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten. Möjligheter till rening av förorenat vatten genom naturliga lågpunkter, dammar och våtmarker ska tas tillvara.
- Där markföroreningar, ras- och skredrisk eller översvämningrisk identifierats ska skydds- och säkerhetsåtgärder genomföras för att säkerställa markens lämplighet samt hantera effekterna av eventuella markvibrationer.

Teknisk försörjning

- Energieffektiva hus, strategier för produktion, återvinning och lagring av energi samt kretsloppslösningar för återvinning av restprodukter ska vara utgångspunkter när befintliga områden förnyas och nya stadsdelar byggs. Möjligheter till lokal energi-produktion, exempelvis solenergi ska främjas.
- Leveranssäkra och miljöanpassade system för dricksvattenförsörjning och avloppshantering ska byggas ut i takt med att staden växer.
- Återvinningsstationer, miljöstationer och källsorteringsplatser i offentliga miljöer ska integreras i stadsmiljön och utformas för att vara lätta att använda.
- Behoven av kommunaltekniska ytor som är av betydelse för stadens försörjning ska preciseras och tryggas genom tillräckliga fysiska utrymmen i staden.
- Utbyggnaden av digitala system ska säkerställas och möjligheter att integrera smarta tekniska lösningar i ny bebyggelse ska tas tillvara.

Lokala utvecklingsmöjligheter i Hässelby-Vällingby

Detta kapitel beskriver, utifrån översiktsplanens stadsbyggnadsmål, vilka utvecklingsmöjligheter som bedöms finnas i respektive stadsdel. Stadsdelarna är grupperade efter Stockholms stads 14 stadsdelsområden. Till avsnittet följer en karta som utöver information på den stadsövergripande stadsutvecklingskartan innehåller mer information av lokal karaktär. Gränserna och sambanden är ungefärliga och kommer att detaljstuderas i efterföljande planering. Ett beslut om att påbörja detaljplanläggning ska prövas mot översiktsplanens fyra stadsbyggnadsmål samt uppfylla kriterierna i någon av utbyggnadsstrategins fyra delar.

Vällingby och Råcksta har möjligheter till stadsutveckling inom befintlig stadsbyggnadsstruktur. Vällingby centrum ska fortsätta stärkas som centrum för flera stadsdelar med kompletterande bostäder och verksamhetslokaler, bland annat i Vinsta och längs Bergslagsvägen. Härvid kan det prioriterade strategiska sambandet över Vinsta till Hässelby gård stärkas. Det finns goda möjligheter att utveckla service och verksamheter samt utveckla området kring Råcksta tunnelbanestation.

Grimsta har vissa möjligheter till stadsutveckling inom befintlig stadsbyggnadsstruktur. Kopplingen till Vällingby behöver förbättras med nya passager för gående och cyklister över Bergslagsvägen. Mötet mellan stadsdelen och Grimsta naturreservat kan göras tydligare och tryggare genom kompletterande ny bebyggelse och promenader längs reservatsgränsen. Grimsta idrottsplats och sportfält är

en viktig mötesplats i västerort. Tillgängligheten till naturreservatet kan förbättras genom tydliga entréer och fler attraktioner för rekreation och fritidsaktiviteter. Även Grimstaskogens attraktioner för rekreation och friluftsliv kan stärkas.

Hässelby gård och Hässelby strand har möjligheter till stadsutveckling främst inom befintlig stadsbyggnadsstruktur. Maltesholmsvägen och Lövvästvägen bör omvandlas till urbana stråk kantade med ny blandad bebyggelse. Kopplingen till Vinsta och Vällingby över Bergslagsplan är ett prioriterat strategiskt samband som bör stärkas genom att utveckla bostäder längs Maltesholmsvägen och på längre sikt genom en utveckling av Bergslagsplan och Vinsta. Även kopplingen till Kälvesta bör stärkas. Hässelby gårds centrum ska stärkas med fler bostäder och därigenom ge underlag för utökad lokal service.

Hässelby villastad har vissa möjligheter till stadsutveckling. Planering pågår för komplettering kring Riddersviks gård och kring Åkermynthans centrum. Vid Åkermynthan finns visst behov av nya parker. Växthusvägen kan få en större betydelse som sammanlänkande stråk när Järfällas stadsutvecklingsområden färdigställs. Här är särskilt närheten till nya Barkarby station viktig. Flerbostadshus kan skapa bättre underlag för lokal service och utbyggnad av kollektivtrafik. Lövvästvägen bör utvecklas till ett urbant stråk genom komplettering av bostäder och lokaler för service. Skolor, förskolor och anläggningar för idrott och kultur bör prioriteras för att utveckla mötesplatser för västerort. En utveckling av strandpromenaden längs Mälaren bör prioriteras.

Vinsta och Kälvesta

Kälvesta har vissa möjligheter till stadsutveckling, främst genom komplettering i befintlig gatustruktur. En ny lokal knutpunkt med lokal service kan utvecklas i korsningen Bergslagsvägen/Sörgårdsvägen. Möjligheterna att förtäta med bostadsbebyggelse längs Björnmossevägen och Sörgårdsvägen ska studeras. Vinsta har mycket stor potential att utvecklas till en blandad stadsdel med verksamheter, bostäder och service. Johannelunds tunnelbanestation har stor potential att utvecklas till ett lokalt stadsdelscentrum. Kopplingarna till Johannelundstoppen och Nälstastråket samt nya parker i Vinsta verksamhetsområde är betydelsefulla för god tillgång till park- och grönområden. Kopplingen till Vällingby liksom till Hässelby Gård är ett prioriterat strategiskt samband som behöver stärkas. Sörgårdsvägen kan på längre sikt kompletteras till en mer stadslig gata kantad med ny blandad bebyggelse. Delar av Bergslagsvägen kan på sikt utvecklas som ett urbant stråk med ny bostadsbebyggelse och Skattegårdsvägen som en stadsgata av lokal karaktär. **Nälsta** har vissa möjligheter till stadsutveckling. I stråkets nordvästra del finns möjligheter till kompletteringsbebyggelse varvid

stråket bör utvecklas till ett attraktivt rekreationsområde med stärkta samband mellan Nälsta och Vällingby.

Riksintressen enligt Miljöbalken

Miljöbalken 3 kapitlet innehåller grundläggande bestämmelser om hushållning med mark- och vattenområden. I 3 kapitlet 6 § anges att områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Riksantikvarieämbetet har fått regeringens förtroende att utse vilka områden som omfattas av sådana riksanspråk med avseende på kulturmiljövården. I Stockholm finns elva områden som har så stora kulturvärden att de är av riksintresse för kulturmiljövården.

Vällingby-Råcksta som är ett av dessa områden, planerades som en självförsörjande förort, landets första så kallade ABC-stad, Arbete-Bostäder-Centrum, med goda kommunikationer via tunnelbanan in till Stockholms innerstad. Ingen skulle ha längre än 900 meters gångväg från sin bostad till tunnelbanan. Av betydelse för riksintresset är den ursprungliga tanken med stadsplanen, inklusive naturmarken, olika slags bebyggelse typer samt områdets ursprungliga gestaltningsidéer.

För att värna den övergripande idén om ABC-staden krävs medvetna avvägningar mellan bebyggelseutvecklingen och de kulturhistoriska värdena i och intill riksintresseområdena. Det är nödvändigt att stadsmiljön utvecklas med fler bostäder, arbetsplatser och att centrum vid behov kan förstärkas. Samtidigt är det nödvändigt att riksintresseområdets struktur och helhetsmiljö bevaras. Vid förändringar ska riksintressets kärnvärden tillgodoses.

Konsekvensbeskrivning

Rapporten redovisar konsekvenserna av förslaget till ny översiktsplan för Stockholms stad. Rapporten dokumenterar den hållbarhetsbedömning som genomförts sedan hösten 2015 - en arbetsprocess med det övergripande syftet att så långt möjligt integrera miljö- och andra hållbarhetsaspekter i den nya planen.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom avdelningen för strategi och internservice.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till genomförda revideringar som har fördjupat tidigare förslag. Remissförslaget lyfter tydligt fram de utmaningar som kravet på en hållbar stadsutveckling innebär. Förvaltningen är positiv till föreslagna mål för stadsbyggandet och anser att

utbyggnadsstrategins fyra delar är relevanta för uppfyllelse av stadsbyggnadsmålen. Förslaget till planeringsinriktningar för säkerställande av viktiga allmänna intressen är också väl avvägda för det fortsatta utvecklingsarbetet med syfte att nå stadens mål. Förslaget är för övrigt helt i linje med stadens övriga berörda styrdokument.

Enligt Plan- och bygglagen (PBL) 1 kap 1 §, ska stadsbyggnadsplaneringen ”främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer”.

En bra stadsbyggnadsplanering kan bidra till vad som skrivs i portalparagrafen till PBL. Det är därför positivt att det remitterade förslaget till översiktsplan lägger ett stort fokus på sociala aspekter. Översiktsplanen är ett av de viktigaste styrmedlen för att uttrycka ambitionsnivån om hur framtidens samhälle ska se ut. En hållbar stadsutveckling kan bara uppnås om den fysiska planeringen sker utifrån ett perspektiv som inkluderar både ekonomiska, ekologiska och sociala aspekter. Stockholms stad gränsar till många kommuner det är därför nödvändigt att staden har kontinuerlig samverkan med grannkommunerna för att skapa attraktiva stadskvaliteter över kommungränserna.

Förvaltningen framhåller vikten av att blanda upplåtelseformer och hustyper i alla delar av staden, såväl ytterstad som innerstad. Det är viktigt att bygga livsmiljöer, inte bara bostäder. Genom att utveckla stadsdelsområdets lokala centrum kan medborgarna ges vardags-service och viktiga samhällsfunktioner och ett sammanhållet stadsdelsområde kan på sikt uppnås. Det är viktigt att lägen som är gynnsamma för affärer och offentlig service används till det och inte blir bostäder. I planprocessen bör staden medverka till att arbetsplatser skapas i närheten av bostäder och vice versa, det ökar möjligheten för fler arbetstillfällen i hela staden. Upprätthållandet av idén om en ABC-stad med lokal balans mellan bostäder, arbete och centrum är avgörande för att den fortsatta utvecklingen av Hässelby-Vällingby stadsdelsområde ska bli gynnsam.

Förvaltningen delar i huvudsak stadsbyggnadskontorets förslag till utvecklingsmöjligheter för Hässelby-Vällingby stadsdelsområde. Förutom ett fåtal något större bebyggelseprojekt, exempelvis pågående arbete med förslag till utveckling av Riddersvik, så innebär remissförslaget att nya bostäder i huvudsak kommer att uppföras genom förtätning av befintliga bostadsområden inom stadsdelsområdet. Förvaltningen vill dock påpeka att mindre kompletteringspro-

jekt eller förtätning av befintlig bebyggelse, innebär en risk att viktiga befintliga kvalitéer byggs bort, samtidigt som få nya kvalitéer tillförs. Förtätning eller mindre kompletteringar av bostadsbebyggelse möjliggör sällan de miljöförbättrande åtgärder som behövs för att skapa en god närmiljö inom och runt bostadsbebyggelsen. Förvaltningen anser att om staden ska klara av att förvalta och utveckla kultur-, rekreations- och naturvärden i den bebyggda miljön, behöver hållbarhetsperspektiven stärkas för att bli tydligare i stadens fysiska planering, vilket också lyfts i förslaget till översiktsplan.

Ett stadsbyggande som innebär en förtätning av stadsdelsområdet medför också att det ställs höga underhålls- och skötselkrav på de offentliga miljöer som finns. Stadsdelsområdets parker och naturområden ska utformas och skötas så att de kan möta ett ökat befolkningstryck. Att utveckla ett mer differentierat utbud av parker och naturområden som kompletterar varandra och samtidigt klarar ökat slitage från en växande befolkning är en central uppgift. Genom att skapa attraktiva stråk och parkfunktioner med exempelvis utomhusgym, caféer och lekplatser, ökar förutsättningarna för välbefolkade, trygga och upplevelserika miljöer som kan minska det upplevda avståndet mellan stadsdelsområdets olika stadsdelar.

Förvaltningen anser vidare att staden vid nya exploateringar och bebyggelseprojekt bör ta en aktiv roll i planeringsprocessens tidiga skede i syfte att säkerställa en väl fungerande och tillgänglig kollektivtrafik. Förvaltningen vill särskilt understryka behovet av ytterligare linjesträckningar, turtäthet och trafikeringsstid för de hårt belastade busslinjerna inom stadsdelsområdet. Detta kommer bli särskilt påtagligt längs Lövstavägen, när det nya bostadsområdet vid Riddersvik står klart.

Förvaltningen samverkar kontinuerligt med exploaterings-, stadsbyggnads- och trafikkontoret samt övriga berörda fackförvaltningar i syfte att inkludera lokala behov i planeringsprocessen och därmed påverka stadsutvecklingen inom stadsdelsområdet.

I samband med planering och utformning av stadsdelsområdets park- och naturområden, bostadsbyggande och centrumutveckling, finns en unik möjlighet att överbygga barriärer och samtidigt skapa utrymme för spontana möten mellan människor med olika bakgrund, ett sätt att motverka segregation och utanförskap.